

Tekst gwarowy — Dzianisz 3

Autor: Alina Kępińska

{smoothgallery image=F14687.jpg&title=Józef Bukowski&caption=Józef Bukowski}Opowiada pan Józef Bukowski, ur. w roku 1923 w Dzianiszu, gdzie ukończył 6 klas szkoły podstawowej. W czasie wojny w 1939 roku uczestniczył w walkach 73 pułku pod Rzeszowem i Kowlem. Pochodzi z rodziny od dawna osiadłej w Dzianiszu, a jego ojciec działał w ognisku Związku Podhalan i był wśród inicjatorów budowy kościoła w Dzianiszu. Informator mówi: „mój dziadek umiał już dobrze czytać, ojciec też”. W 1951 roku ożenił się z dziewczyną z Dzianisza, z którą ma sześcioro rodzeństwa: 3 córki i 3 synów. Kilkoro jego dzieci wyemigrowało do Kanady i Stanów Zjednoczonych, a w latach dziewięćdziesiątych XX wieku pan Józef odwiedził ich na obczyźnie. Pan Bukowski spisuje swoje wspomnienia. Nagranie z lutego 2009 roku, z wycieczki dialektologicznej studentów Uniwersytetu Warszawskiego pod opieką Izabeli Winiarskiej-Górskiej i Aliny Kępińskiej, zawiera teksty: 1) O jedzeniu, 2) O świętach, 3) O wojnie. Obróbka, podział, transkrypcja i opracowanie tekstu: Alina Kępińska.

O wojnie {vm}T1468.mp3|L{/vm}

To było mi szesnaście lat, skończyło się mi w marcu, a ja, ja piyrszego września odeszedłem {tt}‘stąd’|stela{/tt}, wyemigrowałem, no bo taka była tendencja, żeby wszyscy młodzi, powiedzmy, od szesnustu lat uchodzili, prowda. Były takie różne wersyje, tutaj udzielane, powiedzmy, w szkole. Uni powiedzieli tak, że w {tt}= Gorcach, przejście wygłosowego –ch w –k|Gorcak{/tt}, bo te góry, powiedzme, ponod Nowy Targ, tu od strony północno-zachodniej to, to je, to są, powiedzme, Gorce się {tt}= nazywają, archaizm podhalański, asynchroniczna wymowa wygłosowego -a|naz□wajom{/tt}. To mówią, mówi tak, że tam {tt}= mamy, końc. 1. os. lm. cz. terażn. pod wpływem słowackim|mame{/tt} tajne, powiydzmy, zamaskowane forty, {tt}= które, rozpodobnienie w grupie kt-|chtóre{/tt}, jeżeli w|ypowiedzą Niemc□ wojne i najado, wjadom, to my ich puścime, godo, tu na tyn teren w Nowetarszczizne, ale później odezwia się te nasze for, u u, {tt}= fortyfikacje, dawna wymowa wyrazów zapożyczonych|fortyfikacje{/tt} i żeby przeczekać {tt}= ten, zwężenie e przed spółgłoską nosową|tyn{/tt} czas i stąd się usunąć. Jak to downo {tt}= kazali, większa produktywność przyrostka –ować|kazowali{/tt} podpalać swoje budynki, godo, tego nie róbcie, godo, żeby podpalać swoje dobytki, ale wszisc□, zdolni mężczyźni przewoźnie, od szesnustu lat do sześćdziesiyńciu niech się stąd usunom, bo ich Niymc□ mogą zabrać do siebie i. No jo nalezoł tyz tak samo do tego. I uszedł Pan na jak długo? To było piyrszego września, a jakiegoś dwudziestego października {tt}= wróciłem, końcówka 1. os. lp. cz. przeszł. –ek, z aorystycznym –ch > -k|wróciłek{/tt} do domu. Byłek pod Kowlym, het {tt}= tam, przysłówek wzmocniony morfemem –ok|tamok{/tt}, juz zszeregowany jako {tt}= żołnierz, e ścieśnione|żołnierz{/tt}, bo wstąpiłem do wojska w Tarnowie, do siedem trzi, tak się naz□woł taki pułk, i stamtąd my wyszli {tt}= piechotą, akcent inicjalny, asynchroniczna wymowa wygłosowego –a|piŚechotom{/tt}, niby do Rzeszowa, bo je, bo jeszcze, bo wiyncyj było {tt}= tamtych, przejście wygłosowego –ch w –k|tamtyk{/tt}, w tym pułku siedem trzi było, był taki, tako piąta kampanja, któro nie była {tt}= umundurowana, przekręcenie wyrazu|omundurowanio{/tt}, no i, i jeszcze, a my juz byli umundurowani i uzbrojeni. I tak my szli, nie doszliśmy do Rzeszowa, tam płotem nos jakoż {tt}fonetyka międzywyrazowa udźwięczniająca|rozbili{/tt}, aj, rozbili. I od tego czasu juz była tułaczka, aj, tułaczka. Wróciłem z powrotem do Chełmu, bo z Chełmużmy {tt}= wyszliśmy, ruchoma końcówka cz. przeszł. z fonetyką międzywyrazową udźwięczniająca|wyszli{/tt}, do Chełmu się {tt}= wróciłem, ścieśnienie samogł. e przed spółgł. nosową|wróciłeym{/tt}, a później z Chełmu, i nos juz wszystkik zabrali do, do tego, do obozu, najpiyrw w Kr|asnymstawie, a później z Kr|asnogostawu piechotom my poszli i doszliśmy w Kiel’eckie. Była kolumna, cztery {tt}= tysiące, wąska wymowa samogłoski nosowej tylnej|tysiunce{/tt} było umundurowanych, a cztery tysiące było cywilów, ale to cywili tyż byli wojskowi, {tt}‘tylko’|ino{/tt} zdążyli się rozmundurować. Nos zakwaterowali w obozie w Opatowie Kieleckim i w tym obozie my byli tak dwa miesiące. My byli tamok juz w obozie.